

പഞ്ചാഗിമധ്യത്തിൽ ശോഭനാജോർജ്ജ്

കെ. രാജേശ്വരി

പഞ്ചാഗ്നിമധ്യത്തിൽ ശോഭനാജോർജ്ജ്

കെ. രാജേശ്വരി

(മലയാളം: ലേഖനം)

© 2025, Adv. A. Jayasankar

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of [River Valley Technologies](#).

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [Xe_{La}T_EX](#) from [T_EXLive](#) 2020 and the cloud framework, [Ithal](#) ([ഇതൾ](#)). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of [Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike](#) license for free download and usage.

Cover: [Palm Trees and Housetops, Ecuador](#), a painting by [Frederic Edwin Church](#) (1826–1900). The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

[Sayahna Foundation](#)

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

പഞ്ചാഗിമധ്യത്തിൽ ശോഭനാജോർജ്ജ്

ശുചത ചതുർത്ഥം ജലതാം
ഹവിർഭുജാം
ശുചിസ്തിതാ മധ്യഗതാ സുമധുരം.
വിജിത്യ നേത്രപ്രതിഘാതിനിം പ്രഭോ-

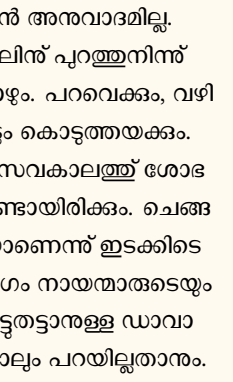

ശോഭനാ ജോർജ്ജ്

സ്തംഭമയുസ്ഥോഘം പാർവതിയുടെ മുഖപത്മം വാടിയില്ലാതെ. സൂര്യകിരണങ്ങളോടു പുഴുത്ത ആ മുഖം താമരപ്പൂവിന്റെ അഴകുപുണു; നീണ്ട വാൽക്കണ്ണുകളിൽ മാത്രം പതുക്കെപ്പതുക്കെ കാളിമ വ്യാപിച്ചു.

ഗ്രീഷ്മത്തിൽ പഞ്ചാഗിനടുവിലും നിറുത്താതെ മഞ്ഞുപെയ്യുന്ന ശിശിരർത്തുവിൽ കഴുത്തറ്റം വെള്ളത്തിൽനിന്നും തപസ്സനുഷ്ടിച്ച ശ്രീപാർവതിയാണ് ചെങ്ങന്നൂർ ക്ഷേത്രത്തിലെ പ്രതിഷ്ഠ. വൃത്താകൃതിയാണ് ശ്രീകോവിലിന്. കിഴക്കോട്ട് ദർശനമായി പരമശിവൻ, പടിഞ്ഞാറോട്ട് ദർശനമായി പാർവതി. മഹാദേവക്ഷേത്രമെന്നാണ് പേരെങ്കിലും ഭഗവതിക്കാണ് പ്രാധാന്യം. ചെങ്ങന്നൂർ ഭഗവതിയുടെ 'തൃപ്പുത്താറാട്ട്' പ്രസിദ്ധമാണ്.

വേനൽക്കാലത്തു് നാലു ചുറ്റലും ആളിക്കത്തുന്ന അഗ്നിയുടെ നടുവിലിരുന്ന് അവർ മറ്റെങ്ങും നോക്കാതെ കണ്ണഞ്ചിപ്പിക്കുന്ന പ്രഭയെ കിഴക്കി പുഞ്ചിരിയോടെ സൂര്യനെ നോക്കി. പഞ്ചാഗിമധ്യത്തിൽ തപസ്സുചെയ്യുമ്പോഴും പാർവതിയുടെ മുഖപത്മം വാടിയില്ലാതെ.

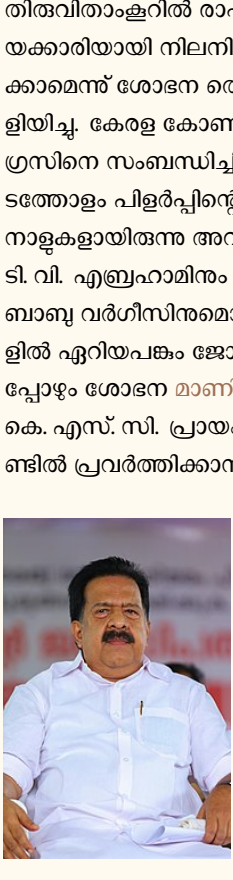
പി. ടി. ചാക്കോ

എസ്. മൂപ്പൻനായർ

ത്തെട്ടര ദേവന്മാരാണ് അകമ്പടി സേവിക്കുക മീത്രപ്പുഴക്കടലിലാണ് ആറാട്ട്.

ചെങ്ങന്നൂരെ ഉൽസവം 28 ദിവസമാണ്. ധനുമാസത്തിലെ തിരുവാതിര കൊടിയേറ്റ്; മകരത്തിലെ തിരുവാതിര ആറാട്ടും. ആദ്യത്തെ 18 ദിവസം ചെറിയ ഉൽസവം. ആറാട്ടിനെഴുന്നള്ളുന്ന ചെങ്ങന്നൂർ തേവർക്ക് ഇരുപത്തെട്ടര ദേവന്മാരാണ് അകമ്പടി സേവിക്കുക മീത്രപ്പുഴക്കടലിലാണ് ആറാട്ട്.

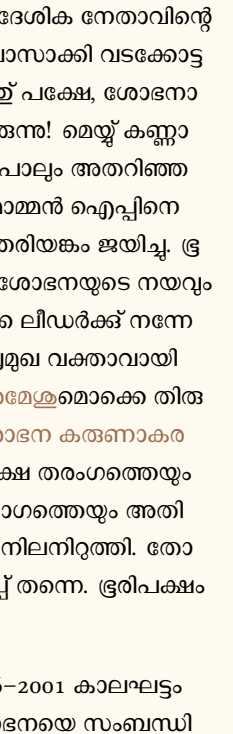

എം. എം. ഹാസൻ

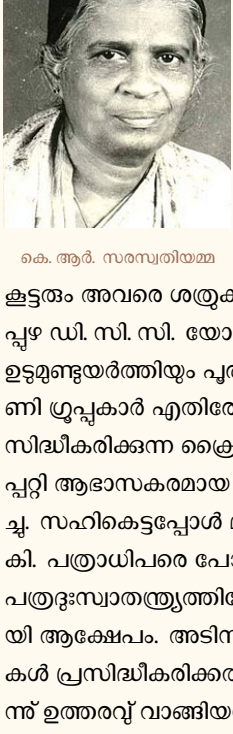
നയുടെ സജീവസാന്നിധ്യം ഉണ്ടായിരിക്കും. ചെങ്ങന്നൂർ ഭഗവതി എന്റെ അമ്മയാണെന്ന് ഇടക്കിടെ പ്രഖ്യാപിക്കാറുമുണ്ട്. കരയോഗം നായന്മാരുടെയും അമ്പലവാസികളുടെയും വോട്ടുതട്ടാനുള്ള ധാവാനിതെന്ന് മാർക്സിസ്റ്റ്കാർപോലും പറയില്ലാത്തതും. ലിഡറുടെ ഗുരുവായൂർ ഭക്തിപോലെ ആത്മാർത്ഥമാണ് ശോഭനയുടെ ചെങ്ങന്നൂർ ഭക്തിയും.

ജന്മംകൊണ്ട് ക്രിസ്ത്യാനി യെങ്കിലും ചെങ്ങന്നൂർ ഭഗവതിയുടെ ഭക്തയാണ് ശോഭനാ ജോർജ്ജ് എം. എൽ. എ. ക്ഷേത്രമതിൽ കെട്ടിനകത്തു് കടക്കാൻ അനുവാദമില്ല. മതിലിന് പുറത്തുനിന്ന് തൊഴും. പറവെക്കും, വഴിപാടും കൊടുത്തതാകാം. ഉൽസവകാലത്തു് ശോഭനയുടെ സജീവസാന്നിധ്യം ഉണ്ടായിരിക്കും. ചെങ്ങന്നൂർ ഭഗവതി എന്റെ അമ്മയാണെന്ന് ഇടക്കിടെ പ്രഖ്യാപിക്കാറുമുണ്ട്. കരയോഗം നായന്മാരുടെയും അമ്പലവാസികളുടെയും വോട്ടുതട്ടാനുള്ള ധാവാനിതെന്ന് മാർക്സിസ്റ്റ്കാർപോലും പറയില്ലാത്തതും. ലിഡറുടെ ഗുരുവായൂർ ഭക്തിപോലെ ആത്മാർത്ഥമാണ് ശോഭനയുടെ ചെങ്ങന്നൂർ ഭക്തിയും.

ശോഭന എന്ന വാക്കിന് പ്രകാശിക്കുന്ന, ശുദ്ധമായ, സുന്ദരമായ, സന്താർഗതിഷ്ടയുള്ള എന്നീ അർത്ഥങ്ങളാണ് കേരള ഭാഷാ നിഘണ്ടു (ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് പ്രസിദ്ധീകരണം—ചിഫ് എഡിറ്റർ: എസ്. മൂപ്പൻനായർ) കൽപിച്ചിരിക്കുന്നത്. മേൽപറഞ്ഞ നാലു വിശേഷണവും ചെങ്ങന്നൂർ എം. എൽ. എ.-ക്ക് തികച്ചും അനുയോജ്യവുമാണ്.

വി. എം. സുധീരൻ

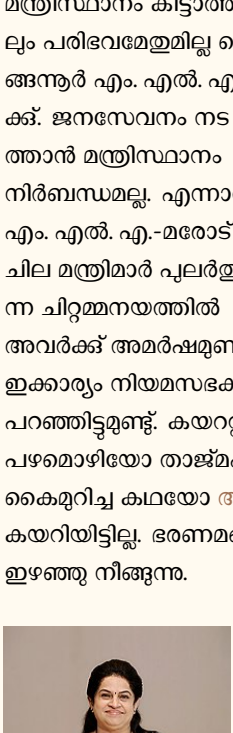
കെ. വി. തോമസ്

ത്തിലൂടെയാണ്. സഖ്യം സംസ്ഥാന പ്രസിഡന്റാകുന്ന ആദ്യത്തെ പെൺകിടാവ് ശോഭനയായിരുന്നു. കേരള സ്റ്റുഡന്റ്സ് യൂണിയന്റെ ഫീഡർ കാറ്റഗറിയാണ് അന്നുമിന്നും ബാലജനസഖ്യം. പിൽക്കാലത്തു് കോൺഗ്രസ് നേതൃനിരയിൽ ശോഭിച്ച ഉമ്മൻചാണ്ടി, വി. എം. സുധീരൻ, എം. എം. ഹാസൻ, തിരുവഞ്ചൂർ രാധാകൃഷ്ണൻ എന്നിവരെക്കൊന്നു സഖ്യത്തിലൂടെ പൊതുപ്രവർത്തനവും കെ. എസ്. യു.-വിലൂടെ രാഷ്ട്രീയജീവിതവും ആരംഭിച്ചവരത്രെ. ശോഭനയാണെങ്കിൽ എക്കാലത്തും കോൺഗ്രസിനൊപ്പം നിലയുറപ്പിച്ച പാരമ്പര്യമുള്ള സിറിയൻ ഓർത്തഡോക്സ് സഭാംഗവും സഭയുടെ വക്താവായ കോട്ടയം ബസേലിയോസ് കോളേജ് വിദ്യാർത്ഥിനിയുമായിരുന്നല്ലോ. ഏതനിലക്കും കെ. എസ്. യു.-വിൽ ചേരേണ്ടതായിരുന്നു. പക്ഷേ, ശോഭനക്ക് കമ്പം കയറിയതു് കേരള കോൺഗ്രസിന്റെ വിദ്യാർത്ഥി വിഭാഗമായ കെ. എസ്. സി.-യിലായിരുന്നു. അതോടെ, മലയാള മനോരമയുടെ രക്ഷാകർതൃത്വം അവസാനിച്ചു; അകത്തോലിക്കയായാൽ ദീപികയുടെ പിന്തുണ ലഭിച്ചതുമില്ല.

തിരുവഞ്ചൂർ രാധാകൃഷ്ണൻ

മലയാള മനോരമയുടെയോ ദീപികയുടെയോ പിന്തുണ കൂടാതെയും മധ്യതിരുവിതാംകൂറിൽ രാഷ്ട്രീയക്കാരിയായി നിലനിൽക്കാമെന്ന് ശോഭന തെളിയിച്ചു. കേരള കോൺഗ്രസിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പിളർപ്പിന്റെ നാളുകളായിരുന്നു അവ. ടി. വി. എബ്രഹാമിനും ബാബു വർഗീസിനുമൊപ്പം വിദ്യാർത്ഥി നേതാക്കളിൽ ഏറിയപങ്കും ജോസഫ് ഗുപ്പിലേക്ക് പോയപ്പോഴും ശോഭന മാണിസാറിനൊപ്പം ഉറച്ചുനിന്നു. കെ. എസ്. സി. പ്രായം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ യൂത്ത്ഫ്രണ്ടിൽ പ്രവർത്തിക്കാൻ തുടങ്ങി.

രമേശ് ചെന്നിത്തല

ജനറൽ സെക്രട്ടറിയായി നിയമിച്ചുകൊണ്ട് ന്യൂദൽഹിയിൽനിന്ന് ഉത്തരവ് വന്നപ്പോൾ മധ്യതിരുവിതാംകൂറിലെ യൂത്തന്മാർ ഒന്നടങ്കം അദ്ദേഹത്തോടു ചേർന്നു. ആരാണിപ്പോഴും ഈ ശോഭന? യൂത്ത് കോൺഗ്രസ് ജനറൽ സെക്രട്ടറിയായെന്ന പ്രഥമ വനിതയും ശോഭന തന്നെ.

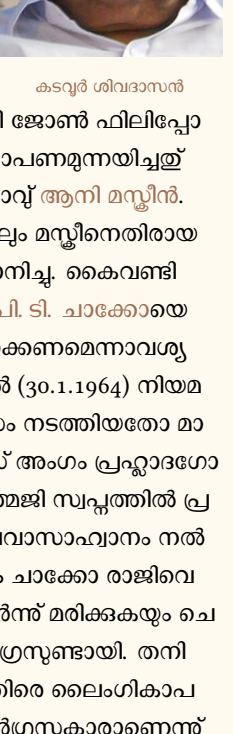
മാണി

1977 മുതൽ എൻ. ഡി. പി.-യുടെ മണ്ഡലമായിരുന്നു ചെങ്ങന്നൂർ. 1977-ൽ ചാത്തന്നൂർ തങ്കപ്പൻ പിള്ളയും '80-ൽ കെ. ആർ. സരസ്വതിയമ്മയും '82-ൽ എസ്. രാമചന്ദ്രൻ പിള്ളയും എൻ. ഡി. പി. ടി. ക്കുറിച്ച് വിജയിച്ചു. 1987-ൽ രാമചന്ദ്രൻ നായരെ തോൽപ്പിച്ച് ഇടതുപക്ഷ മുന്നണിയിലെ മാമ്മൻ ഐപ്പ് ചെങ്ങന്നൂർ പിടിച്ചു. 1991-ൽ എൻ. ഡി. പി.-ക്ക് ആറനുള്ള കൊടുത്തു് കോൺഗ്രസ് ചെങ്ങന്നൂർ മണ്ഡലം തിരികെ വാങ്ങി. വിജയകുമാർ എന്ന പ്രാദേശിക നേതാവിന്റെ പേരാണ് കെ. പി. സി. സി. പാസാക്കി വടക്കോട്ടു യച്ചത്. ദൽഹി അംഗീകരിച്ചതു് പക്ഷേ, ശോഭനാ ജോർജിന്റെ നാമധേയമായിരുന്നു! മെയ് കണ്ണാക്കിയ കരുണാകരച്ചേകവർപോലും അതിനിൽപ്പോൾ അന്ധാളിച്ചുപോയി. മാമ്മൻ ഐപ്പിനെ മലർത്തിയടിച്ച് ശോഭന പുത്തരിയങ്കം ജയിച്ചു. ഭൂരിപക്ഷം 3447. ഏതായാലും ശോഭനയുടെ നയവും വിനയവും 'ഒന്നിനെയവുമൊക്കെ ലിഡർക്ക് നന്നേ ബോധിച്ചു. 'ഐ' ഗ്രൂപ്പിന്റെ പ്രമുഖ വക്താവായി ശോഭന. കാർത്തികേയൻ രമേശുമൊക്കെ തിരുത്തൽവാദികളായപ്പോഴും ശോഭന കരുണാകരനൊപ്പം ഉറച്ചുനിന്നു. ഇടതുപക്ഷ തരംഗത്തെയും 'ഐ' ഗ്രൂപ്പുകാരുടെ ചതിപ്രയോഗത്തെയും അതിജീവിച്ച് അവർ 1996-ൽ സീറ്റ് നിലനിറുത്തി. തോറ്റ സ്ഥാനാർത്ഥി മാമ്മൻ ഐപ്പ് തന്നെ. ഭൂരിപക്ഷം 3102 വോട്ട്.

കെ. ആർ. സരസ്വതിയമ്മ

കൂട്ടരും അവരെ ശത്രുക്കളായി കണക്കാക്കി. ആലപ്പുഴ ഡി. സി. സി. യോഗത്തിനെത്തിയ ശോഭനയെ ഉടുമുണ്ടുയർത്തിയും പുരപ്പുട്ട് പാടിയിരുന്നത് ആന്റണി ഗുപ്പുകാർ എതിരേറ്റു്. കോഴിക്കോട്ടുനിന്ന് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന ക്രൈം റിപ്പോർട്ടർ ശോഭനയെ പറ്റി ആഭാസകരമായ വാർത്തകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. സഹികെട്ടപ്പോൾ മുഖ്യമന്ത്രിക്ക് നിവേദനം നൽകി. പത്രാധിപരെ പോലീസ് അറസ്റ്റ് ചെയ്തപ്പോൾ പത്രോസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്മേലുള്ള കൈയേറ്റം എന്നായി ആക്ഷേപം. അടിസ്ഥാനരഹിതമായ വാർത്തകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കരുതെന്ന് കോടതിയിൽ നിന്ന് ഉത്തരവ് വാങ്ങിയപ്പോൾ സത്യസന്ധമായ വാർത്തകളാണ് പ്രസിദ്ധീകരിക്കണമെന്നും മേലിലും അടിസ്ഥാനമുള്ള വാർത്തകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുമെന്നുമായി ക്രൈം പത്രാധിപൻ.

എസ്. രാമചന്ദ്രൻ പിള്ള

1996-2001 കാലഘട്ടം ശോഭനയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പരിക്ഷണങ്ങൾ നിറഞ്ഞതായിരുന്നു. കരുണാകരപക്ഷക്കാരായ ഏതാനും എം. എൽ. എ.-മാരെ സഭയിലുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. സ്വാഭാവികമായും ആന്റണിയും

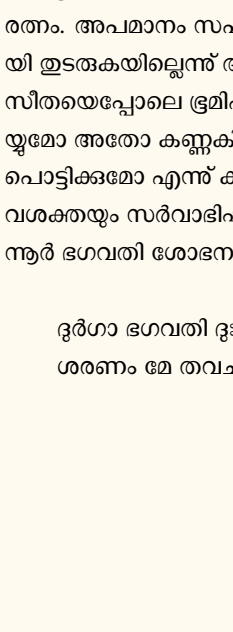
പത്മജാ വേണുഗോപാൽ

രേഖ വ്യാജമാണെങ്കിൽ, സംശയമേ വേണ്ട അതു് കോൺഗ്രസ്കാർ ഉണ്ടാക്കിയതാണ്. ചരിത്രാതീതകാലം മുതൽക്ക് കോൺഗ്രസിലെ ഉൾപ്പാർട്ടി ജനാധിപത്യത്തിന്റെ രീതി അതാണ്. ടി. കെ. നാരായണ പിള്ളയുടെ ഭരണകാലത്തു് മന്ത്രി ജോൺ ഫിലിപ്പോസിനെതിരെ അഴിമതി ആരോപണമുന്നയിച്ചതു് സമൂഹന കോൺഗ്രസ് നേതാവ് ആനി മസ്തൂൻ. അതു് മന്ത്രിസഭയുടെ രാജിയിലും മന്ത്രിനെതിരായ മാനനഷ്ടക്കേസിലും അവസാനിച്ചു. കൈവണ്ടി സംഭവത്തെത്തുടർന്ന് മന്ത്രി പി. ടി. ചാക്കോയെ മന്ത്രിസഭയിൽനിന്ന് പുറത്താക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ട് രക്തസാക്ഷി ദിനത്തിൽ (30.1.1964) നിയമസഭാ കവാടത്തിൽ ഉപവാസം നടത്തിയതോ മോടായിൽനിന്നുള്ള കോൺഗ്രസ് അംഗം പ്രൊറ്റാഗോപാലൻ. തലേദിവസം മഹാത്മജി സ്വസ്ഥത്തിൽ പ്രത്യക്ഷനായി ഗോപാലൻ ഉപവാസാഹ്വാനം നൽകുകയായിരുന്നു. ഏതായാലും ചാക്കോ രാജിവെച്ചു. വൈകാതെ ഏദയം തകർന്ന് മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ കേരള കോൺഗ്രസുണ്ടായി. തനിക്കും കടവൂർ ശിവദാസനുമെതിരെ ലൈംഗികാപവാദം ഉന്നയിപ്പിച്ചവർ കോൺഗ്രസ്കാരാണെന്ന് ജി. കാർത്തികേയൻ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. അന്ധികയായി സമ്പാദിച്ച സമ്പത്തുകളുടെ സർവ്വേ നമ്പരം അടിയായാശത്തിന്റെ പകർപ്പും സഹിതം കെ. വി. തോമസിനെതിരെ വിജിലൻസ് കോടതിയിൽ ഹർജി കൊടുത്തതും കോൺഗ്രസ്കാർതന്നെ.

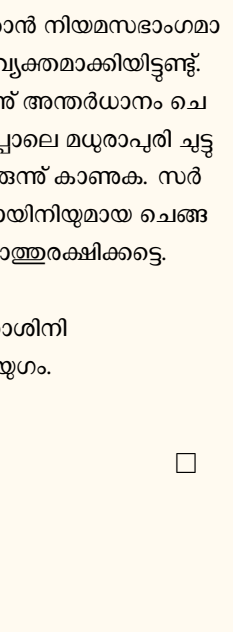
കടവൂർ ശിവദാസൻ

എതൊരു അന്വേഷണത്തിലും സത്യസന്ധത തെളിയിക്കാൻ ശോഭനാ ജോർജ്ജ് സന്നദ്ധയാണ്. പോളിഗ്രാഫ് ടെസ്റ്റുകളിൽ അതിന്, ഡി. എൻ. എ. പരിശോധനയായണെങ്കിൽ അതിനും. അവരുടെ കൈകൾ തികച്ചും ശുദ്ധമാണ്. മടിയിൽ കനമുണ്ടെങ്കിലല്ലേ വഴിയിൽ

ടി. കെ. നാരായണ പിള്ള

ഇതര തിരുമേനിമാരോ ഒരക്ഷരം ഉരിയാടിയിട്ടില്ല. കേസീനം പുകാരിനമല്ലാതെ അവർക്ക് എവിടെ സമയം, സൗകര്യം? ശോഭനയെ പരിഹസിച്ച് കാർട്ടൂൺ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാത്ത ഒരു പത്രവുമില്ല ഭൂമി ലയാളത്തിൽ. ഉത്തരമാമർത്തത്തിലെ സീതയെപ്പോലെ, ചിലപ്പതികാരത്തിലെ കണ്ണകിയെപ്പോലെ വൃന്ദാ അപവാദം സഹിക്കുകയാണ് ആ സന്ദർഭം. അപമാനം സഹിച്ച് താൻ നിയമസഭാംഗമായി തുടരുകയില്ലെന്ന് അവർ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സീതയെപ്പോലെ ഭൂമിചിളർന്ന് അന്തർധാനം ചെയ്യുമോ അതോ കണ്ണകിയെപ്പോലെ മധുരപുരി ചുട്ടുപൊട്ടിക്കുമോ എന്ന് കാത്തിരുന്ന് കണക്ക. സർവശക്തയും സർവദാക്ഷിണ്യവരായിനിയുമായ ചെങ്ങന്നൂർ ഭഗവതി ശോഭനയെ കാത്തുരക്ഷിക്കട്ടെ.

കാർത്തികേയൻ

മന്ത്രി തോമസിന് പിന്തുണ പ്രഖ്യാപിച്ച് ലത്തീൻ കത്തോലിക്കാ വൈദികരും അതുമായതും രംഗത്തറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു. മറിച്ച് ശോഭനക്കനുകൂലമായി പരിശുദ്ധ കത്തോലിക്കാ ബാവയോ

□

അഡ്വക്കേറ്റ് എ. ജയശങ്കർ

അഭിഭാഷകനും രാഷ്ട്രീയ നിരീക്ഷകനും രാഷ്ട്രീയ നിരൂപകനുമാണ് അഡ്വക്കേറ്റ് എ. ജയശങ്കർ. മാധ്യമം ദിനപത്രത്തിൽ ‘കെ. രാജേശ്വരി’ എന്ന തൂലികാ നാമത്തിൽ എഴുതിയ ലേഖനങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. മലയാളി

കൾക്കിടയിൽ അദ്ദേഹം കൂടുതൽ പ്രശസ്തി നേടിയത് ഇന്ത്യാവിഷൻ ചാനലിലെ പ്രതിവാദ ദിനപത്ര അവലോകന പരിപാടിയായ വാരാന്ത്യം എന്ന പരിപാടിയിലൂടെയാണ്. തനതായ ഒരു അവതരണ ശൈലിയാണ് ഈ പരിപാടിയിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടമാക്കുന്നത്. മലയാളത്തിലെ പ്രമുഖ വാർത്താ ചാനലുകളിലെല്ലാം രാഷ്ട്രീയ ചർച്ചകളിൽ സ്ഥിരം സാന്നിധ്യമാണ് ഇദ്ദേഹം. കേരള രാഷ്ട്രീയത്തിലെയും ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയത്തിലെയും ജയശങ്കറിന്റെ അഗാധമായ അറിവിനൊപ്പം ഹാസ്യവും ഗൗരവവും കലർന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർഭയത്വത്തോടെയുള്ള അവതരണ രീതിയും ഏറെ ജനപ്രിയമാണ്.

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിറ്റിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിറ്റുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം - കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ - എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: editors@sayahna.org.
- പ്രതികരണങ്ങൾ editors@sayahna.org എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്കോ, ഈ വെബ് പേജിൽ കമന്റുകളായോ ചേർക്കുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.